

Castells de sang

El judici per l'explosió d'un vehicle carregat de pólvora a l'hipermercat Pryca de Sant Joan d'Alacant entra en la recta final. L'estat evita pagar les indemnitzacions d'una tragèdia que CCOO i els treballadors de Pirotècnica Levantina ja profetitzaren.

L'any 1961, la Direcció General de Seguretat, autoritzava la instal·lació d'un modest taller de traques i carcasses per a espectacles i festes familiars a la societat Pirotècnica Zaragozana. El taller es va ubicar al petit municipi alacantí de Sant Vicent del Raspeig, a la partida del Moralet. Eduardo Samper Lledó, avui acusat a l'acte 548/89, *cas Pryca*, en va rebre els poders de representació.

Vint-i-cinc anys més tard es va constituir la Pirotècnica Levantina, SA, amb els mateixos accionistes de la Zaragozana i amb seu social al mateix lloc. Els apoderats eren el citat Eduardo Samper i el seu fill, Antonio Carlos Samper Muñoz, igualment acusat en el procés Pryca. El 24 de febrer, la nova Levantina arrendava la seua fabriquetta alacantina a la Zaragozana, i el 26 de novembre de 1987,

el taller de pirotècnica era classificat en la tercera categoria, que inclou la norma de no sobrepassar una producció diària superior als deu quilograms d'explosius, un màxim mensual de 300. "No obstant", segons relata l'acte del fiscal de l'Audiència Provincial d'Alacant, Felipe Briones, "el que s'hi fabricava excedia molt el límit permès, s'hi arribava a fabricar-ne més de 200 kg. diaris. La quantitat emmagatzemada, "superava extraordinàriament els 300 kg. en tot el taller".

La sobreproducció clandestina, les pèssimes condicions d'emmagatzemament dels explosius i les irregularitats en el transport, produïren diverses denúncies de Comissions Obreres i dels treballadors de Levantina en la direcció territorial de la conselleria valenciana de Treball. No obstant això, les alarmes sonaren mortalment tard.

Abans de l'explosió del 19 d'agost de 1989, que va causar deu víctimes i ferits i lesionats, dos dramàtics successos havien profetitzat la tragèdia de l'hipermercat Pryca de Sant Joan d'Alacant. Primer a Guardamar, on, a causa de l'explosió d'una carcassa durant una exhibició pirotècnica de Levantina, va resultar mortalment ferit el seu encarregat, Francisco Linares Gil, afiliat a CCOO i un dels promotors de les contínues denúncies laborals. Era el 25 de juliol de 1989. Sis dies més tard, l'1 d'agost, a les vuit hores, esclatava en mil trosos la caseta número 19 del Moralet, on Levantina guardava artefactes preparats per a l'exposició i venda. L'ona explosiva va llançar restes i materials en un radi de 75 metres, i va ferir de gravetat Juan Sánchez i lleument uns altres tres empleats.

Paralitzades les activitats

pels operaris, l'administració ordenava el tancament de la fàbrica el 3 d'agost de 1989. L'informe tècnic de la Conselleria de Treball era escurixidor: "material emmagatzemat en estat deficient, calor sufocant i manca de ventilació". A pesar de l'ordre contundent de paralizació total, a les casetes de Pirotècnica Levantina-Pirotècnica Zaragozana es van continuar elaborant materials explosius per a intermediaris. Setze dies després tot volava pels aires al concorregudíssim Pryca-Sant Joan d'Alacant.

Felipe Briones, situat entre els fiscals progressistes, encara no ha pogut conèixer a on anava dirigida la voluminosa quantitat ambulante d'explosius que el Peugeot 505 A-8041-J, conduït per Joaquim Rigal Picó, transportava la vesprada del 19 d'agost de 1989. El cotxe va esclafir després que Rigal i el seu co-

Pólvora que ni va controlar l'estat ni la guàrdia civil.

Primavera

NOVETATS en LLIBRES

edicions 62 s/a

CARN A LES BÈSTIES

Jordi Arbonès
Premi Documenta 1990
El Balanci, 238. 160 pàgines

La consolidació d'una nova veu en la narrativa catalana contemporània, a través d'unes històries sorprenents i de gran imaginació.

EDITORIAL TRES I QUATRE

AMB EL GEST DE LES HORES

Josep Lluís Roig

Poesia 314, 66.

Premi Senyoriu d'Ausiàs March, 1990

Edicions Proa

SOBRE L'ESPERIT SANT

Basilí de Cesares
Col. Clàssics del Cristianisme, 19

Obra cabdal de l'antiga literatura teològica, la doctrina de la qual fou assumida pel segon Concili Ecumènic.

Editorial Empuries

MENJAR I VIURE A MORELLA

Alicia Carceller
Col. Llibres singulars
Pròleg de Sergi Beser

La cuina de Morella té una personalitat tan forta com la vila emmurallada i el seu entorn rural.

Edicions BROMERA

EL PEU DE LA MÒMIA

Téophile Gautier
Traducció de Josep Lozano
Il·lustracions d'Enric Solbes
112 pàgs. 590 ptes.
Col. A la Lluna de València, 16

La troballa casual del peu d'una mòmia desencadenada una bella història d'amor.

curial

EL CASAL DE CATALUNYA A BUENOS AIRES

Joan Rocamora i Cuatrecasas
Fora de col·lecció
Un bon aplec de dades i d'històries sobre els catalans que durant més de cent anys han dut a terme a l'Argentina -i especialment a Buenos Aires- una tasca complexa i continuada.

EDITORIAL TRES I QUATRE

GUARDEU-VOS DE LA NIT DEL CEL ENCÉS

Josep Anton Chauvell
Narrativa 314, 26. 352 pàgs.

Guardeu-vos de la nit del cel encés és una novel·la trepidant en la bella llengua vella de les terres de la franja.

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

SOBRE LA LLIBERTAT

John Stuart Mill

Col·lecció Educació/Material de filosofia, 6.

Saturnino Romero, la tragèdia d'un sergent

L'Audiència Provincial d'Alacant no ha assenyalat encara data per al judici. La burocràcia i l'estratègia jurídica per fer que l'estat escape del banc dels acusats poden provocar-ne un nou ajornament, que deixaria el superprocés -tres mil folis de sumari i vint advocats- per al desembre.

Les indemnitzacions exigides pels acusadors particulars sumen 15 milions de pessetes per a cadascun dels familiars directes de cada víctima, i cinc milions per a cada orfe. Hi ha cent sis testimonis que inclouen un caporal primer i un brigada, a més dels directors territorials de Treball i d'Indústria i Energia d'aquell moment.

El sergent Saturnino Romero Romero, per al qual el fiscal ha sol·licitat trenta dies d'arrest menor, era responsable de la Intervenció d'armes de la zona. Romero va declarar en la seua confessió que era l'encarregat de controlar les existèn-

cies de pólvora negra i que realitzava una visita superficial en què es limitava a donar el vist-i-plau i i els segellava i que no hi constava si les quantitats anotades s'ajustaven a la realitat, "ja que no sap res sobre pólvora".

Acompanyarà al banc dels acusats. Eduardo Samper Lledó i el seu fill, acusats d'imprudència temerària professional, i per als quals el fiscal demana sis anys de presó major. El 18 d'abril no havien depositat la fiança de 275 milions exigida pel magistrat Luis Segovia, mesura cautelar per afrontar el quadre d'indemnitzacions. Les empreses Zaragoza i Levantina difícilment podran pagar aquesta suma. L'estat haurà de pagar les indemnitzacions, atesa la insolvència del acusats i de les seues societats. Però, els Rigal, pare i fill, moriren i se n'emportaren tots els secrets amb ells.

I.L.B.

pilot, José Muñoz Molina, pararen a l'aparcament de Pryca per fer una telefonada buscant la localització del xalet Entrepins de la platja de Sant Joan. A aquesta propietat només anaven destinats uns pocs artefactes pirotècnics per celebrar amb nans i gegants el bateig d'una nena. Havia estat una parada de camí cap a una tramesa molt superior.

"L'empresa", segons Briones, "a més de venda a altres pirotècnies, va continuar servint encàrrecs concertats amb diverses comissions de festes". Joaquín Rigal Martínez, que acabaria suïcidant-se tres dies després de la tragèdia, terriblement deprimit pels fets i per la mort del seu fill, com a representant principal de Levantina va fer continuar l'activitat de l'empresa, sense

anul·lar ni suspendre cap servei. El mateix dia d'aquella irreversible decisió de Rigal pare, 22 d'agost, una visita de la Intervenció d'Armes de la zona entrava al castigat taller i catalogava un emmagatzemament de 5.230 quilograms de productes explosius. Prop de divuit vegades el límit legal autoritzat. Tres setmanes abans havien estat clausurades les casetes.

"Gran part del material", tornava a observar en les seues qualificacions tècniques el fiscal, "es trobava en mal estat, a causa d'haver estat guardat durant anys i haver caducat". Per ser transportat, es col·locava sempre al maleter dels vehicles o als seients posteriors, "protegit únicament amb una manta".

Ismael L. Belda